

PS-V.9532.5.2.2017

Olsztyn, 10 sierpnia 2019 r.

**Pani
Magdalena Szafnik
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Giżycku**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 6c ust. 6 w zw. z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1172, z późn. zm.) oraz § 2 i § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), działając z upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w dniach 29-30 listopada 2017 r. przeprowadzono kontrolę kompleksową Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku, ul. Smętka 5.

Miejsce kontroli: siedziba Jednostki kontrolowanej oraz Wojewódzki Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Warmińsko-Mazurskim, 82-300 Elbląg ul. Wojska Polskiego 1.

Stanowisko kierownika kontrolowanej jednostki pełni Pani Magdalena Szafnik - przewodniczący Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku.

Kontrolę przeprowadził zespół członków Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Warmińsko-Mazurskim, w następującym składzie:

– Renata Dziąbkowska – przewodniczący Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Warmińsko-Mazurskim,
– Anna Chrobak – sekretarz Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Warmińsko-Mazurskim,
na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 listopada 2017 r. nr FK-VI.0030.1094.2017.

(Dowód: akta kontroli str. 11)

Dodatkowo czynności kontrolne podejmowane były przez medycznych i pozamedycznych członków Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Warmińsko-Mazurskim, działających na podstawie upoważnień Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w następującym składzie:

1. Piotr Sowicki – lekarz, upoważnienie nr OK.-II.0030.199.2017;
2. Jarosław Mierka – lekarz, upoważnienie nr OK.-II.0030.198.2017;
3. Małgorzata Ciesielska – lekarz, upoważnienie nr OK.-II.0030.195.2017;
4. Agata Pastor – pracownik socjalny, upoważnienie nr OK.-II.0030.202.2017;
5. Iwona Malewska-Danecka – pedagog, upoważnienie nr OK.-II.0030.201.2017;
6. Małgorzata Knoll – psycholog, upoważnienie nr OK.-II.0030.200.2017;
7. Beata Piotrowska – lekarz, upoważnienie nr OK.-II.0030.196.2017;
8. Anna Skiepmo-Grigorjew – lekarz, upoważnienie nr OK.-II.0030.197.2017;

(Dowód: akta kontroli str. 3-10)

Przepisy prawne regulujące obszar kontroli:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz.U. z 2016 r., poz. 2046, ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 29),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2018 r. poz. 2027),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz.U. z 2002 r., Nr 17, poz. 162, ze zm.),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r., poz. 2096, z późn. zm.);

Ilekroć w wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o:

- Powiatowym Zespole – oznacza to Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku,
- ustawie – oznacza to ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- rozporządzeniu – oznacza to rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r., w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,
- kpa – oznacza to kodeks postępowania administracyjnego.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku zadań z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Zagadnienia objęte badaniem kontrolnym:

- skład Zespołu,
- zasady organizacji składów orzekających oraz poprawność dokonywania analizy formalnej i medycznej wniosku,

- dostępność obiektu i pomieszczeń Zespołu dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, o kulach łokciowych, niewidomych i niedowidzących,
- wyposażenie pomieszczeń, w których odbywają się zarówno badania lekarskie jak i wywiady z pozamedycznym członkiem składu orzekającego,
- posiadanie przez kontrolowany Zespół wydzielonego punktu, gdzie udzielane są informacje o trybie i zasadach postępowania w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,
- posiadanie przez Zespół środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem,
- przestrzeganie terminów obowiązujących w postępowaniu orzeczniczym,
- kompletność udokumentowania stanu faktycznego w aktach z postępowania o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności,
- rzetelność przeprowadzenia i udokumentowania bezpośredniego badania lekarskiego i wywiadu z członkiem pozamedycznym oraz czytelność dokumentacji sporządzonej przez powołany skład orzekający,
- ocena zgodności orzeczeń z zebranymi dokumentami lub przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,
- trafność i spójność ustaleń orzeczniczych w zakresie wskazań zawartych w orzeczeniu z ustaloną niepełnosprawnością lub stopniem niepełnosprawności;

(Dowód: akta kontroli str. 1-2)

W związku z kontrolą, której wyniki zostały szczegółowo opisane w protokole podpisanym przez kierownika kontrolowanej jednostki Panią Magdalenę Szafnik w dniu 21.06.2019 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

**Na podstawie ustaleń kontroli działalności
Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku
ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami**

W trakcie kontroli w ramach próby losowej wybrano 61 sztuk akt z postępowania w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Organ kontrolujący w 16 przypadkach (26% kontrolowanych spraw) stwierdził rozpoznanie sprawy z uchybieniem terminu. We wszystkich przypadkach znajdowało się zawiadomienie o niezalutnowaniu sprawy w terminie. Wnioskodawcy wzywani są na posiedzenie listownie na minimum 7 dni przed posiedzeniem składu orzekającego.

Ponadto, w trakcie kontroli ustalono, że w Powiatowym Zespole każde ze skontrolowanych orzeczeń zostało wydane przez dwuosobowy skład orzekający, tj. przez lekarza i pozamedycznego członka składu orzekającego tj.: psychologa, pedagoga, doradcę zawodowego lub pracownika socjalnego. Zachowywana jest zatem zasada kolegialności, adekwatnie do postanowień zawartych w § 7 ust. 1 rozporządzenia. Posiedzenia składów orzekających odbywają się w siedzibie Zespołu. Przewodniczący Zespołu biorąc pod uwagę cel złożenia wniosku lub też wiek osoby zainteresowanej ustala kategorię pozamedycznego członka

składu orzekającego oraz wyznacza termin posiedzenia. Dobór członka pozamedycznego odbywa się według następujących kryteriów:

- psychologa do orzekania osób m. in. z upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną, całościowymi zaburzeniami bez względu na wiek osoby orzekanej lub orzekania dzieci przed rozpoczęciem edukacji szkolnej,
- pedagoga do orzekania dzieci, które rozpoczęły realizację obowiązku szkolnego oraz orzekania osób powyżej 16 roku życia do czasu ukończenia obowiązku szkolnego,
- doradcę zawodowego do orzekania osób z zachowaną zdolnością do podjęcia zatrudnienia,
- pracownika socjalnego do orzekania osób, które wystąpiły do zespołu z wnioskiem o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w celu innym niż szkolenie lub zatrudnienie.

Przewodniczący Powiatowego Zespołu wyznacza skład orzekający, w tym przewodniczącego i specjalistów spośród członków posiadających uprawnienia do orzekania. Sporadycznie zdarzają się nagłe zastępstwa spowodowane zwolnieniami lekarskimi, urlopami i innymi nagłymi zdarzeniami losowymi, wtedy nieobecnego powołanego wcześniej członka zastępuje inny powołany specjalista, który może nie być adekwatny do celu złożonego wniosku lub wieku.

(Dowód: akta kontroli str. 27)

Analiza wybranych orzeczeń pod względem formalno-prawnym wykazała, że kontrolowane orzeczenia zawierają elementy zgodne z wymaganiami sformułowanymi w rozporządzeniu, obowiązującym w dacie orzekania, były również zgodne z dokumentami źródłowymi, czyli ocenami poszczególnych członków składu orzekającego.

Niemniej jednak skontrolowane orzeczenia (o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności) nie zawierają prawidłowo sformułowanych uzasadnień, stosownie do postanowień § 13 ust. 4 ww. rozporządzenia. Powyższe działania nie są równocześnie zgodne z procedurą administracyjną określoną w art. 39 i 107 k.p.a., do przestrzegania której, każdy organ administracji jest obowiązany. Ponadto kontrolerzy analizując akta poszczególnych spraw, stwierdzili w każdym przypadku, iż protokół z posiedzenia składu orzekającego nie odzwierciedla jego przebiegu.

Zawiadomienia o terminie posiedzenia wysyłane są do osób zainteresowanych listem zwykłym. Powoduje to, że organ nie dysponuje dowodem doręczenia korespondencji. Za zwrotnym potwierdzeniem odbioru wysyłane jest dopiero drugie zawiadomienie o terminie rozpatrzenia wniosku.

Podczas kontroli dokonano oceny zgodności z prawem orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku. Badano, czy orzeczenie nie uchybia przepisom prawa materialnego lub procesowego w stopniu mogącym mieć wpływ na wynik jego rozpatrzenia. Kontrolujący zgłosili zastrzeżenia co do prawidłowości wydanych orzeczeń w kontekście ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, przez składy orzekające Powiatowego Zespołu.

Wyniki analizy merytorycznej orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności w zakresie medycznym w kontekście zaliczenia osoby przed 16 rokiem życia do osób niepełnosprawnych lub zaliczenia osoby po 16 roku życia do stopnia niepełnosprawności wykazały nieprawidłowości w 22 na 61 skontrolowanych spraw, opisanych szczegółowo w protokole pokontrolnym.

(Dowód: akta kontroli str. 232, 237, 239-240, 245, 249-250, 253-256, 263, 271, 273, 275-276, 278-279, 281-282)

Wyniki analizy merytorycznej ocen członków pozamedycznych w kontekście zaliczenia osoby przed 16 rokiem życia do osób niepełnosprawnych lub zaliczenia osoby po 16 roku życia do stopnia niepełnosprawności wykazały nieprawidłowości w 35 na 61 skontrolowanych spraw, opisanych szczegółowo w protokole pokontrolnym.

(Dowód: akta kontroli str. 283-285, 287-288, 290-297, 299-303, 305, 307-308, 310, 315, 317-319)

Zgodnie z § 32 ust. 3-4 rozporządzenia - symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazania do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, które niezależnie od przyczyny powstania powodują zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka. Orzeczenie może zawierać więcej, niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu. Każdy z symboli wskazanych w orzeczeniu musi samoistnie powodować przyczynę niepełnosprawności orzekanej osoby.

W 3 przypadkach podczas kontroli ustalono, że orzeczenie zostało wydane z naruszeniem ww. przepisu. (Dowód: akta kontroli str. 248, 281, 237)

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku działa w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Posiada zatem wspólną dokumentację ochrony danych osobowych. Powiatowy Zespół posiada Instrukcję Zarządzania Systemem Informatycznym dla EKSMOoN sporządzoną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 07.03.2016 r. Administratorem danych osobowych (ADO) w prowadzonych bazach danych systemu, zgodnie z ustawą są powiatowe zespoły. Praca w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności wykonywana jest przez osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych. Uprawnienia do pracy w Systemie na odpowiednich poziomach nadawane są przez przewodniczącego Zespołu. Zbiory danych przetwarzane w Powiatowym Zespole zabezpiecza się poprzez następujące rozwiązania techniczne: firewall, system IDS, logiczną kontrolę dostępu, identyfikatory i hasła, programy narzędziowe, zapisy w dziennikach systemowych.

Dostęp do systemu operacyjnego komputerów, w których przetwarzane są dane osobowe zabezpieczony jest za pomocą procesu uwierzytelniania wykorzystaniem identyfikatora użytkownika oraz hasła. Zastosowano systemowe mechanizmy wymuszające okresową zmianę haseł. Zastosowano mechanizm automatycznej blokady dostępu do systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych w przypadku dłuższej nieaktywności pracy użytkownika oraz zainstalowano wygaszacze ekranów na stanowiskach, na których przetwarzane są dane osobowe. (Dowód: akta kontroli str. 25, 128-220)

Reasumując powyższe, zastrzeżenia zespołu kontrolnego budziło przede wszystkim:

- nieprawidłowa kwalifikacja do niepełnosprawności lub nieprawidłowo ustalony stopień niepełnosprawności;
- brak prawidłowego uzasadnienia orzeczenia,
- protokoły z posiedzenia składu orzekającego, które nie odzwierciedlają jego przebiegu,
- brak dokumentacji potwierdzającej ustalenia orzecznicze, lub dokumentacja medyczna pozostająca w aktach sprawy, która w wystarczającym stopniu nie potwierdza przebiegu i nasilenia procesu chorobowego;
- brak równoważności ustalonych symboli przyczyn niepełnosprawności;
- lapidarne opisy badań, brak lub mało precyzyjne opisy naruszenia sprawności organizmu i wynikających z nich ograniczeń funkcjonalnych;

W związku z powyższymi ustaleniami zaleca się podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości poprzez:

- skierowanie członków Zespołu odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości co do oceny niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, a posiadających bezterminowe uprawnienia do orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, na szkolenie do Wojewódzkiego Zespołu, w ramach doskonalenia kadr;
- prawidłowe formułowanie uzasadnień orzeczeń adekwatnie do postanowień § 13 ust. 4 ww. rozporządzenia oraz art. 39 i 107 k.p.a.;
- opracowanie protokołów, odzwierciedlających przebieg posiedzenia składu orzekającego;
- podniesienia jakości orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez wydawanie orzeczeń w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności.

Na podstawie § 17 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przekazuję powyższe zalecenia pokontrolne, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych.

O podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia proszę poinformować Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Marcin Jastrzebski
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej